

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 231. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358748272/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

er en Skaberevne, kun en Evne til at omdanne, omforme, idet dens Virksomhed kun har Forestillingernes Form, ikke deres Indhold, til Genstand.

Fichte siger, at han «ikke behøver Tingene og ikke bruger dem, fordi de ophæver hans Selvstændighed og Uafhængighed af Alt, hvad der er udenfor ham». Nær beslægtet er den Sætning af Fr. Schlegel, at «et ret filosofisk Menneske maatte efter Behag kunne stemme sig selv filosofisk eller filologisk, kritisk eller poetisk, historisk eller retorisk, antikt eller moderne, ganske vilkaarligt, som man stemmer et Instrument, og det til enhver Tid og i enhver Grad.»

Jegets kunstneriske Almagt og Digterens Vilkaarlighed taaler efter den romantiske Lære ingen Lov over sig. I denne Opfattelse ligger Spiren til den berygtede romantiske Ironi i Kunsten, for hvilken Alt paa en Gang er Alvor og Spøg, og der som evig Selvparodi, som forstyrrende Leg med Illusionen, der snart ophæves, snart paany forsøges tilvejebragt, i mange af Romantikernes Yndlingsværker tilintetgør enhver ren Virkning.

Idet nu Romantikernes Lære og Livsanskuelse saaledes bliver til ved en Sammenfletten af Poesi og Filosofi, ved en Parring af Digterdrømme med Tankespind, opstaar den som en Frembringelse af rent aandelige Magter, ikke som Udslag af et Forhold, hvori de stiller sig til det virkelige Liv. Deraf Romantikens overvættede aandige Karakter. Deraf Alt, hvad der i denne Digten om Poesi og Tænken over Filosofi var Selvfordobling og Opløftelse til højere Potenser. Deraf dens Leven og Aanden i en højere Verden, en anden Natur. Og dette er ogsaa Oprindelsen til alt Symbolsk og Allegorisk i disse halvt digteriske, halvt filosofiske Værker. Der opstod en Poesi, som havde Præget af en Religion og tilsidst flød over i Religionen, og som snarere skyldte et Liv i Stemninger end et Liv i aandelig Frembringen sin Tilværelse. Saaledes bliver det forstaaeligt, at, som A. W. Schlegel selv har sagt, det ofte «snarere var Følelsernes luftige Melodi der blev angivet, end Følelserne selv der blev udsungne i deres hele Kraft og Fylde». Man vilde ikke meddele Læseren selve Sagen, men en Anelse om Sagen. Ikke i klart Sollys, men i Dæmringens Halvlys eller i hemmelighedsfuldt skælvende Maanelys, i det Fjerne, langt ude i Synskresen eller i Drømme øjnes derfor de romantiske Skikkelser. Deraf ogsaa den romantiske Fortyndten af Udtrykket for det, som iagttages med Sanserne